

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De victu & vestitu paupere. Thema. Habentes alimenta & quibus tegamur,
his contentissimus. 1. Tim. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA XXV.

DE VICTU ET AMICTU PAUPERE.

EXHORTATIO
IN EANDEM.

Declarat, victum, amictum, lectum, Religiosorum, pauperum
conformem esse oportere.

T H E M A.

Habentes alimenta & quibus tegamur, his contenti sumus.
1. Tim. 6. 8.

V E L

*Victus, vestitus & lecti ratio, erit ut pauperibus accom-
modata. Reg. 25.*

QUID militem inge-
nuum efficacius ad
sequelam pertrahit,
quid impellit fortius;
quàm facta generosa
Ducum, & illustria
Regum, Imperatorumque exempla?
Jusserat David Rex Uriam, ex itinere
fessum, lares proprios repetere, pedes
abluere; virisque, submisso cibo regio,
refocillare. At Urias Heros strenuus,
repudiata hac corporis indulgentia; ad
excubias Domus regis remansit; cau-
samque die postero interrogatus, repo-
nit: *Arca Dei & Israël, & Juda habitant
in papilionibus, & Dominus meus juxta
serui Domini mei, super faciem terra ui-
nent: & ego ingrediar in Domum uxoris,
comedam & bibam, & in molli lecto do-
miam? Per salutem tuam, & salutem ani-
mae tuae, non faciam rem hanc. 2. Reg. 11.
13. O Tribunum militarem genero-
sum! O strenuum pugilis maiortum
atum! ciborum lautitias, lectique ole-
rini delicias repudiantem; dum Ducem
suum Joabum humi cubantem, et
somnum in solo duro carpentem con-
siderat! Ad Ducis exemplum miles*
Regi

Regis ad exemplum totus componitur orbis, canit Claudianus. Rex subditos, non lecus ac figulus ollam fingit. Cretenſium Rex venationi ac rei nauticæ deditus, omnes ſuos ſubditos ad idem ſtudium addoxit. Spartanorum Reges, Marti addiſti, ſuos ad arma traxere. Aurelius Imperator Philoſophiæ amans, & primis palæſtram ingreſſus, omnes ad ſui ſequelam pellexit. Ludovicus II, Franciæ Rex, literarum oſor, ad earundem contemptum: Franciſcus I. Doctorem ac Doctrinæ amator, ad earundem amorem & æſtimationem ſuos pertraxit. *Mobile mutatur ſemper cum Principe vulgus.*

Rex, Dux ac Magiſter noſter eſt Chriſtus, qui de cœleſti ſolio deſcendit, ut viam ad perennem gloriam, ac beatitudinem perpetuam, nobis monſtraret, methodumque vivendi nobis aperiret: velut ipſe teſtatur: *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum, ego feci, ita & vos faciatis.* Joan. 13. Idque quemadmodum in omni virtutum genere, ita quoque in evangelica paupertate.

Quo igitur pacto, hunc Regem ac Dacem noſtrum, in viciis, veſtitis, lectis, ac ſuppelleſtilis paupertate, noſ imitari oporteat, in præſentium, ob oculos ponemus.

I. Quocunque quis ſtemmate ortum ducat, aut etiam è Nobilium, Comitum, Principum, Regum proſapia deſcendat; eo ipſo, quod ſub JESU Chriſti Regis Regum labaro Sacramentum dicitur, ejus quoque vivendi tenorem amplecti non erudeſcat: Præclare id docet S. Leo Papa, dum aſſerit: *Chriſti humilitas nulli aſpernanda divitibus, nulli eſt eru-*

deſcenda nobilium. Nec enim in tantum proceſſi poteſt qualibet felicitas humana ſaſtigiū; ut aſſerui ſibi pudendum; quod Deus in forma ſervi, non eſt arbitratus indignum: Quorquor in hunc Ordinem ſanctum adleſti ſumus, Chriſtum Regem ac Dominum noſtrum libentes agnoſcimus, eique tanquam ſubditi, ac milites omnia noſtra ſubſternimus: jam verò, quibus epulis, quibus cibis ac belariis Rex noſter in hac mortali vita recreatus fuit? An illi quidquid ſaltus & nemora ferarum; quidquid pelagus ac flumina piſcium rariorum: quidquid ær volucrum deliciffimarum proferret, per ingentem Venatorum, piſcatorum atque aucupum turmam anxie ac magno labore conquirendum fuit? An illi turdi, perdices, ficedulæ, phafidis alites, apri, cervi, lepores, aut aliæ ex altero orbe deliciæ accerſenda fuere? Minime gentium. Non aliæ ipſi epulæ oblatæ, in pueritia & adoleſcentia, quam quas inops Mater & Nutritus faber lignarius apponere ſoleret. Tempore prædicationis verò; vitam eleemoſynis ſuſtentavit; atque interdum adeò parum alimenti habuit, ut Apoſtoli ejus, inedia levandæ gratiæ ſpicas vellent, & grana ex iis decerpta manducarent, Matth. 12. Habuit quidem Redemptor noſter in communi pecuniam nonnullam, Judæ velut Apoſtolicæ Collegii Procuratori commiſſam; nihil tamen ex ea ſumpſit, aut uſurpavit, niſi quod ſibi & Apoſtolicis, ad victum tenuem & vulgarem, neceſſarium eſſet. Quod ſi verò crumena Apoſtolicæ inanis foret, nihilque nummorum, pro victu comparando ſuppeteret, mulieres devotæ, illum ſequentes,

K k k 3 tes,

tes, *Ministrabant ipsi de facultatibus suis.* Lucæ c. 8. Ea scilicet quæ pro sustentatione erant necessaria: nominæque eorum ibidem S. Evangelista recenset. S. Mariæ Magdalenzæ S. Sufanzæ, S. Joannæ uxoris Chusæ Procuratoris Herodis. Præter has aliz permultæ erant, quæ Dominum alebant. Hanc profundam ad eod. Salvatoris animi demissionem, ac paupertatem, quæ non miretur? Cæli terræque Monarcham, in tempore opportuno manum suam aperientem, & omne animal benedictione repletentem, elemosynis sustentari, quis non obstupescat?

Admirabile istud paupertatis exemplum, imitata est Beatissima Virgo Maria, quæ teste D. Ambrosio, & aliis, tenui & paupere victu contenta fuit: nec ab his Christi vestigiis deflexit. Apostoli, qui delicias ac cupidias nequam sectati sunt; sed obviis, vulgaribusque escis, quæ Civitates & oppida, pagosve intrantibus, atque apud alios hospitantibus, offerebantur, contenti vivere: secundum Christi Domini mandatum; *Manducate quæ apponuntur vobis.* Lucæ c. 10. 8. Aut iis, quæ à piis fidelibus mitrabantur; ut enim Historiarum Ecclesiasticarum monumenta perhibent; quemadmodum Apostolorum Principes, Petrum & Paulum Romæ, ita quoque alios primos summos Pontifices S. Clementem, S. Pium S. Cajum, S. Marcellum, & plures, aluerunt S. Plautilla, S. Flavia Domitilla, S. Lucina, S. Priscilla, S. Prudenciana, S. Praxedes, alizque Matronæ nobiles. Sic ergo Ecclesiæ militantis Principes, Fundatores, ac Pontifices maximi ex elemosynis

victitantur: quis admiratione non compleatur? At, si Christum Regem Regum omnium, pari modo vitam agentem imitemur, quem illi imitari studuerunt, omnis illico admiratio subsidit.

Ab his Ecclesiæ Fundatoribus, paupertatis sanctæ studium, ad Ordines Religiosorum Fundatores, pervenit nimirum ad S. Basilium, S. Augustinum, S. Benedictum, S. Dominicum, S. Franciscum, & alios: ac tandem hoc inter etiam ad sanctum Fundatorem nostrum Ignatium, qui à conventus suæ primordio in hospitalibus vixit, & obviis istis, haud delicatis escis acceperat, imò lautiora aliis egentibus vivebat, pane contentus. Dumque cum sociis per diversâ Italia loca concionibus vacaret, ostiatim stipem corripuit, panemque ad eod. indurato victitabat, ut eo, nisi aquâ ante macerato, vesci nequiret. A S. Ignatio & primis ejus Sociis hanc vivendi methodum hausit S. Franciscus Borgia, è Duce Gandiæ tertius Societatis nostræ Præpositus Generalis, qui lautitias & eduliorum sterculis rejectis, ita parè victitabat, ut pane frigidâ, herbis que ac leguminibus contentis acquiesceret. L. 1. vitæ c. 9. Venerabilis P. Josephus Anchieta ad missionem Brasiliæ destinatus, cum suis, portione utebatur ex aqua & multo cocta, pro esca leguminibus & oleis vestitabatur. *Histor. Societ. p. 1. L. 14. c. 11.* R. P. Franciscus Villanova frustula ab aliis relicta manducabat, cumque quod extraordinarium sibi ferretur, movebat, ne contumeliam sibi inferrent, pro enim religioso sano probrum esse, quidpiam non omnibus committere ad-

mittere. Tannerus p. 64. Taceo innumeros alios, qui hac in parte egregia paupertatis ac temperantiae exempla praebere: quae eatenus saltem nobis imitanda sunt, ut victu pauperibus accommodato contenti vivamus: delicat, Christi Domini, SS. Apostolorum, aliorumque Sanctorum more, minime inhiemus; sed cibis communibus accipiamus. Gratia & virtus supplebit, virelque sufficiet, ejus loco, quod delicat detrahimus; uti Danieli ac tribus Pueris accidit, qui leguminibus videntibus, robustiores, habiliores & formosiores apparuerunt.

II. Vestitus quoque paupertatem praefert: quo in genere rursus Christus Dominus Rex noster nobis exemplo insigni praetulit: nam in stabulo Bethlehemitico fasciis & pannis vilibus involvi dignatus est, ac toto reliquo vitae mortalis decursu, vestitu simplicissimo usus fuit: nempe tunica inconfertili, (quae cum ipso crevisse traditur, vestiti cum Hebraeis in deserto, circumstantibus Duce Moyse) deinde toga, quae tunica superinduebatur, ac demique pallio pro more Judaeorum. Abulensis paradoxo §. cap. 42. addit, habuisse etiam femoralia, sive subligacula; Maldonatus, interulam sive camillam; Addeunt alii habuisse thoracem laneum vel lineum, nec non sandalia: omnia tamen paupertati conformia, a militibus in crucifixione divisa. Qua in re Christum Dominum, in statu religioso degentes imitari par est.

Ratio tum à statu, tum à veste ipsa met desumitur: Religio enim status est poenitentiae; vestitus quoque ejusdem signum, poenitentiae nos admonet: si-

quidem occasione peccati, à protoplastis parentibus olim commissi, assumptus est; non de mollibus, sed asperis ficis foliis ad carnis retundendam petulantiam confectus; prout pulchre tradit Irenaeus L. 3. contra Hæreses c. 37. Si igitur homines quoscunque vestitus poenitentiae admonet, adeoque levitatem nullam, sed asperitatem potius redoleat, necesse est; quantum magis id in religioso locum reperit? Recte proinde docet Cassianus L. 1. c. 3. *Vestis Monachi sit, quae corpus contegat, nuditatis verecundiam repellat, & frigoris retundat injuriam, non quae seminaria vanitatis & elationis enutriet.* Ideoque admonet religioso in primis observandum illud Apostoli. 1. Tim. 6. 8. *Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus.* Operiant corpus, atque ita sint constituta, ut nullâ coloris vel habitus novitate, inter ceteros, ejusdem propositi viros, habeantur insignia: hoc enim vanitatem, & elationem animi redolet, secundum illud Ecclesiastici: *Amictus corporis & risus dentium & ingressus hominis enutiant de illo.* c. 19. 27. Scilicet levitatem & arroganti-

am. S. Parens noster Ignatius, ut ejusmodi vanum vestimenti genus à Societate averteret p. 6. const. c. 2. §. 5. Voluit in eo tria observari. 1. Ut vestitus sit honestus. 2. Ut ad usum loci (id est, Clericorum honestorum ejus loci,) in quo vivitur, accommodatus. 3. Ut paupertatis professioni non repugnet. Videretur autem repugnare, si sericis vel pretiosis pannis uteremur. Nec minus, hæc observavit, quam sanxit: in vita melioris primordio vestes pretiosas cum vili pauperis lacerna commutavit: ac

ac deinceps, aliorum more, veste communi usus, etiam Præpositi Generalis muneri applicatus, veluti in ejus foranâ Coloniz aservatâ patet.

Quantum verò studium hujus rei, in primis Societatis nostræ Patribus, ac deinde in eorum Successoribus eluxerit, prolixum foret recensere; plena enim monumenta Scriptorum, quæ de ipsis hæctenus vulgata fuerunt. Nostrum igitur studium sit, hanc vestitus paupertatem, quam, velut hæreditatem à Majoribus accepimus, sedulò conservare, illibatamque ad posteros transmittere: ne alioquin in aliquo nostrum fortasse culpet Sanctus Fundator, quod S. Franciscus in Fratre Eliâ, laxâ & pretiosâ cappâ indui solito culpasse legitur; quando illâ indutus, atque ad pompam incedens, coram Fratribus præsentibus hoc epiphonema protulit: *Sic incedunt degeneres Filii Ordinis nostri.*

III.
Lectus
pauper.

Denique in ratione lecti paupertas à nobis exigitur: quam quòque Redemptor noster exemplo suo nos docuit. Certè cum primum in hanc lucem editus est, ejus cubile stabulum fuit, lectica præsepe, lectus scenum aut stramen animalium; atque hæc omnia non propria, sed aliena. Quid verò tempore prædicationis? Lectum mollem habuisse nusquam legimus; sed ut ipse ait Matthæi c. 8. *Vulpes foveas habent, & volucres celi nidos; Filius autem hominis non habet, ubi caput reclinet.* Quando autem postmodum in deserto petrocravit, haud dubiè, humus nuda lectum præbuit. In navi, exortâ tempestate dormiens in asseribus duris ac tabulis somnum cepit. Exiturus verò ex hæc

mortali vitâ, durissimum sibi lectum elegit, ipsum scilicet truncum crucis. Non abimilem rigorem S. Patriarcha noster initio conversionis suæ, amulati studuit; sed notatâ virium corporis debilitate, remittere coactus fuit. S. Franciscus Xaverius Indorum Apostolus sæpe humi cubans somnum carpebat, le pulvinaris loco aut lapidi aut funibus nauticis conglomeratis incubabat: quod etiam de glorioso Martire nostro Gonsalvo Sylveria proditum est. Quantopere verò omnem lecti molliem detestatus sit S. Franciscus Borgias, vita ejus scripta uberis enarrat: nè velum quidem ad arcendum frigus, lectulo obtendi ferebat, quòd id ipsi molliem redolere videretur: quomodo in hisce Septentrionalibus plagis, ob aëris inclementiam, hyeme præteritum, usus veli seu cortinz permittantur; sed in eo quòque paupertas relectæ oportet, ut secundum ordinationem in visitatione Provincie præscriptam, cortina sit, non è materiâ pretiosâ aut curiosâ, more Sæcularium; sed è simplicissimo panno lineo confecta.

Demum Religiosorum sedula perfectioni vacantium est, quo ad valetudine salvâ fieri potest, lectuli duritiam affectare; ejusque desiderium insinuate iis, quibus attendere inoumbit, quid ad majorem Dei gloriam cuique conveniat: Hominem namque bene religiosum decet, desiderium præferre, ut lectulus ipsius haud abimilis sit lectulo illius, qui dicebat: *Lavabo per singulas noctes lectum meum; Lacrymis vero stratum meum rigabo.* Psalm. 6. 7. Quid de hoc lecto sentiemus, nisi quòd

si Regem exciperet, nullâ tamen
mollitiæ pararetur; quem quiescendi
necessitas sola, non tam ad dormiendum
quam ad plorandum elegerat? Talis
ergo Servorum Dei sit lectus, oportet;
qui sua austeritate & paupertate, non
ad lascivendum, sed ad moderatissimè
quiescendum præparetur; & aspi-
cientibus, non femineæ mollitiæ,
sed venerandæ paupertatis indicium
præbeat.

Itaque, Dilectissimi, hæc tria, quæ
commemoravimus, in victu, vestitu, &
lecto, exemplo Christi & S. Parentis
nostri, aliorumque Virorum à Societate
nostrâ illustrium, confectemur, &
conversum, mollius tractare.

REGULA XXVI. DE LÆSIONE PAUPERTATIS. EXHORTATIO

IN EANDEM;

Declarat, nihil dandum aut accipiendum absque Superio-
rum facultate.

T H E M A.

Simile est Regnum Cælorum thesauro abscondito in agro.

Matth. 13. 44.

Vel. Mutuò dare aut accipere minimè possunt. Reg. 26.

Verba illa oris Redem-
ptoris nostri Matth. 13.
prolata: *simile est
regnum cælorum thesau-
ro abscondito in agro;
quem qui invenit, vadit
& vendit omnia, & emit agrum illum.*
Varii variè interpretantur. S. Hiero-
nymus de Christo & Evangelio:
Sanctus Augustinus de Scripturâ Sacrà:
S. Chrysostomus de Doctrinâ Evange-
licâ, Fide, Virtute, Gratiâ; quæ thesau-
rum absconditum Fidelibus conferunt,
exponit: Ager verò est Ecclesia; in

LII in